

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Затверджую

Ректор _____ О.В. Поркуян
«_____» _____ 2016 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

щодо проведення додаткового фахового випробування для осіб, які вступають на вакантні місця нормативного терміну навчання за освітньо-професійними програмами підготовки БАКАЛАВР з напрямку підготовки „**Менеджмент**” та СПЕЦІАЛІСТ, МАГІСТР за спеціальністю «**Менеджмент організацій і адміністрування**» на базі раніш здобутого непрофільного освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра

Пояснювальна записка складається з:

- Програми фахових вступних випробувань;
- Вимог до рівня підготовки вступників;
- Переліку рекомендованої літератури;
- Критеріїв оцінювання;
- Порядку проведення фахового випробування.

Сєверодонецьк, 2016

1. Програма додаткового вступного випробування

Фахові вступні випробування включають перевірку знань, набутих у середньому спеціальному навчальному закладі з наступних дисциплін.

Основи менеджменту

Цілі спільної діяльності, суб'єкт та об'єкт управління, управлінські відносини. Розвиток теорії та практики менеджменту, сучасні парадигми. Рівні та сфери менеджменту. Ознаки та загальні риси організацій, їх різновиди. Закони організації, організаційні процеси. Організація як відкрита система. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації, етапи життєвого циклу. Принципи та функції менеджменту. Функція планування. Місія та цілі, дерево цілей. Процес стратегічного планування. Мотивація та її основні компоненти. Змістовні та процесуальні теорії мотивації. Сутність, елементи та процес управлінського контролю, його різновиди. Етапи регулювання: зворотний зв'язок, оцінка виконання рішень, корегування рішень. Елементи організації: обов'язки, повноваження, відповідальність. Делегування діяльності. Побудова організації, організаційне проектування. Елементи організаційних структур, макро- і мікроструктури. Класифікація організаційних структур управління. Принципи та процес побудови структур управління. Технологія менеджменту. Система методів: адміністративні, економічні, соціально-психологічні. Сутність і складові процесу управління. Класифікація управлінських рішень, вимоги до їх якості. Етапи процесу вироблення рішень, фактори, що впливають на процес. Методи та моделі приймання рішень. Ризик. Інформаційне забезпечення управління. Види комунікацій, організація комунікаційного процесу. Керівництво в організації, форми влади та впливу. Теорії лідерства. Формальне та неформальне лідерство. Стилi управління. Адаптивне керівництво. Конфліктні ситуації: різновиди та причини виникнення. Модель і стадії розвитку конфлікту. Управлінський вплив на конфлікт. Природа організаційних змін, різновиди нововведень. Управління змінами, подолання опору. Організаційний розвиток. Природа стресу та управління ним. Модель сучасного менеджера, його самовдосконалення. Ролі менеджера в організації. Соціальна відповідальність у менеджменті. Етика бізнесу. Культура організації. Ефективність управління.

Економіка підприємства

Підприємство як відкрита система, суб'єкт та об'єкт ринкових відносин. Стратегія діяльності підприємства, порядок та етапи розроблення, стратегічні альтернативи. Виробнича програма підприємства та методи її розрахунку з урахуванням стратегічної мети діяльності та конкурентних умов ринку. Виробничі потужності підприємства, методи її визначення. Планування обсягів реалізації продукції. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства. Виробничі запаси, їх призначення, показники оцінки, порядок нормування та оперативне управління. Економічні ресурси та

ресурсний потенціал підприємства. Засоби виробництва та засоби праці, аналіз, планування, відтворення, оцінка ефективності використання. Трудові ресурси підприємства, їх склад, порядок планування. Продуктивність та ефективність праці, показники, що їх характеризують. Форми та системи оплати праці. Фонд заробітної платні, його склад, порядок визначення. Витрати на утримання трудових ресурсів, джерела їх покриття. Науково-технічний прогрес як основа розвитку та інтенсифікації виробництва.

Поточні витрати підприємства. Види собівартості. Класифікація витрат. Калькулювання собівартості. Обґрунтування кошторису витрат за елементами. Доходи підприємства та джерела їх формування. Прибуток як основний показник фінансових результатів діяльності. Рентабельність. Механізм утворення та розподілу прибутку. Оцінка ефективності діяльності підприємств, його конкурентоспроможності, шляхи та резерви їх підвищення.

Організація виробництва

Типи операцій, операційний цикл, галузеві особливості операційних функцій. Операційна система та складові підсистеми. Виражена компетентність, конкурентні переваги. Формування операційної стратегії. Стратегічне, тактичне та оперативне планування операцій. Оперативне управління та диспетчерування виробництва. Агрегативне планування. Розміщення потужностей, масштаби та просторова організація діяльності. Управління матеріально-технічним забезпеченням. Управління запасами залежного та незалежного попиту. Принципи організації праці. Розподіл та кооперація праці, класифікація робочих місць. Проектування робіт і нормування праці по операціях. Робоче середовище та умови праці, режим роботи. Соціотехнічний підхід до розроблення операцій. Загальний менеджмент якості. Інструменти контролю якості. Управління продуктивністю організації. Менеджмент проекту.

2. Вимоги до рівня підготовки вступників

Вступник повинен

знати:

- методика прогнозування розвитку соціально-економічних процесів на рівні окремих об'єктів управління (країни, галузі, району, підприємств, організацій);
- механізми формування і реалізації цільових, регіональних, галузевих програм;
- методи аналізу та обґрунтування розвитку економічних і соціальних процесів розвитку регіону, галузі, підприємств, організацій;
- механізми організаційно-економічного регулювання і підтримки розвитку підприємницької діяльності;
- підходи до вироблення критеріїв оцінки впливу управлінських рішень на розвиток об'єкту управління та механізми забезпечення

раціонального поєднання економічної і соціальної ефективності розвитку об'єкту управління;

- основні засади регіональної, промислової, аграрної, зовнішньоекономічної, цінової та соціальної політики держави та механізми її реалізації;
- законодавство України, що регламентує підприємницьку, господарську, комерційну, виробничу, заготівельно-переробну діяльність;
- нормативні акти Верховної Ради і Уряду України та інші нормативно-методичні матеріали щодо управління, організації та економіко-фінансових основ функціонування підприємства;
- розроблення тактичних та оперативних планів поточної діяльності підприємства;
- стратегічні цілі та тактичні прийоми управління підприємством;
- теоретичні основи, методи і форми організації економічних і правових відносин підприємства;
- методологію і методику управління діяльністю підприємства;
- напрямки та використання резервів підвищення ефективності діяльності підприємства.

уміти:

- розробляти виробничу структуру об'єкту діяльності та структуру суб'єкту управління підприємством, формувати ефективні структури основних процесів діяльності;
- реалізовувати загальні функції управління шляхом здійснення переважно адміністраторських та операторських і частково евристичних процедур праці;
- приймати оперативні рішення у межах своєї компетенції; функціональній та інформаційній підготовці проектів рішень;
- оперативно керувати первинними підрозділами – лінійними (основна діяльність) або функціональними (підготовка та допоміжна діяльність), а також самостійними організаціями, які переважно не мають апарата управління;
- виробляти і обґрунтовувати пропозиції щодо удосконалення механізмів організації управління соціально-економічними процесами, певними сферами, галузями, регіонами, підприємствами, організаціями;
- аналізувати економічні і соціальні процеси, соціально-економічний розвиток регіонів, ефективність функціонування галузей і сфер економіки, підприємств, організацій;
- володіти методиками розробки програм економічного і соціального розвитку країни, регіонів, галузей, підприємств, організацій;
- розробляти матеріальні, трудові, фінансові баланси; здійснювати розрахунки показників економічного і соціального розвитку регіону, макроекономічних показників, функціонування галузей; інфраструктури регіону.

3. Перелік рекомендованої літератури

1. Беляцкий Н.П. Менеджмент. Основы лидерства: Учебное пособие. – Мн.: Новое знание, 2002. – 250 с.
2. Бланк И.А. Торговый менеджмент. - К., 1997.
3. Болт Д.Ж. Практическое руководство по управлению сбытом. -М, 1992.
4. Большаков А.С., Михайлов В.И. Современный менеджмент: теория и практика – СПб: Питер, 2002. - 416 с.
5. Веснин В.В. Основы менеджмента. – М.: Институт международного права и экономики им. А.С. Грибоедова, 1999. – 480 с.
6. Друкер, Питер, Ф. Задачи менеджмента в XXI веке. : Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2001. – 272 с.
7. Завадський Й.С. Менеджмент: Підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.:У 2т. Т. 2. – К.: Вид-во Європ. Молл Е. ун-ту, 2002. – 640 с.
8. Казанцев А.К., Подлесных В.И., Серова Л.С. Практический менеджмент: В деловых играх, хозяйственных ситуациях, задачах и тестах: Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 367 с.
9. Кнорринг В.И. Теория, практика и искусство управления. Учебник для вузов по специальности „Менеджмент”. – М.: Издательская группа НОРМА-ИНФРА –М, 1999. – 528 с.
- 10.Кравченко А.И. История менеджмента: Учеб. пособие. – М.: Академический проект, 2000. – 352 с.
- 11.Кузьмін О. Є., Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: Навчальний посібник. – 2-е вид. Доп. і перероб. – Львів: Національний університет „Львівська політехніка”(Інформаційно-видавничий центр „Інтелект +” Інститут післядипломної освіти),”Інтелект – Захід”, 2003. – 352 с.
- 12.Мазур И.И., Шапиро В.Д., Ольдерогге Н.Г. Эффективный менеджмент: Учеб. Пособие для вузов / Под общ. ред. И.И. Мазура. – М.: Высшая школа, 2003. – 555 с.
- 13.Мескон М.Х. Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. С англ. – М.: Дело, 1997. – 704 с.
- 14.Мильнер Б.З. Теория организаций. - М.: Инфра-М, 1998. – 336 с.
- 15.Минцберг Г. Структура в кулаке: создание эффективной организации /Пер. С англ. – СПб.: Питер, 2001. – 512 с.
- 16.Молл Е.Г. Менеджмент. Организационное поведение: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 160 с.
- 17.Сетков В.И. Основы общего менеджмента (краткий курс). – М.: ИНФРА-М, 2003.- 169 с.
- 18.Сладкевич В.П., Чернявский А.Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. – 2-е изд., доп. – К.: МАУП, 2002. – 152 с.
- 19.Соснин А.С., Мельниченко Л.В. Основы теории и практики менеджмента: Консп. лекций. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 216 с.
- 20.Тимошенко И.И., Соснин А.С. Менеджер организации: Учеб. пособие для менеджера. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 350 с.

4. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня підготовки, тобто знань і умінь вступника, відбувається на підставі наступних критеріїв:

1. Правильність відповіді;
2. Ступінь усвідомлення програмного матеріалу;
3. Вміння користуватись засвоєним матеріалом.

Результати фахового вступного випробування оцінюються за 12-ти бальною шкалою з урахування вищезазначених критеріїв за наступною шкалою:

Рівень підготовки	Вимоги рівня підготовки згідно критеріям оцінювання	Відповідність умінь та знань вступника рівню підготовки	Бал за 12-ти бальною системою
1	2	3	4
високий	Вступник глибоко і в повному обсязі володіє програмним матеріалом, грамотно, вичерпано та логічно викладає його в усній або письмовій формі. При цьому знає рекомендовану літературу, виявляє творчий підхід і правильно обґрунтовує прийняти рішення, добре володіє різносторонніми вміннями та навичками при виконанні практичних задач	Вище середнього рівня вимог	12
		На середньому рівні вимог	11
		Нижче середнього рівня вимог	10
середній	Вступник знає програмний матеріал, грамотно і за суттю викладає його в усній або письмовій формі, припускаючи незначні неточності в доказах, трактовці понять та категорій. При цьому володіє необхідними вміннями та навичками при виконанні практичних задач	Вище середнього рівня вимог, але нижче попереднього	9
		На середньому рівні вимог	8
		Нижче середнього рівня вимог	7
достатній	Вступник знає тільки основний програмний матеріал, припускає неточності, недостатньо чіткі формулювання, непослідовність у викладанні відповідей в усній або письмовій формі. При цьому нетривке володіння вміннями та навичками при виконанні практичних занять	Вище середнього рівня вимог, але нижче попереднього	6
		На середньому рівні вимог	5
		Нижче середнього рівня вимог	4
низький	Вступник не знає значної частини програмного матеріалу. При цьому припускає принципові помилки в доказах, трактовці понять та категорій, виявляє низьку культуру оформлення знань, не володіє основними вміннями та навичками при виконанні практичних задач. Вступник відмовляється від відповіді на контрольні запитання	Вище середнього рівня вимог, але нижче попереднього	3
		На середньому рівні вимог	2
		Нижче середнього рівня вимог	1
дуже низький	Знання та вміння з програмного матеріалу практично відсутні		0

Низький та дуже низький рівень підготовки є недостатніми для участі у рейтинговому конкурсі на зарахування.

5. Порядок проведення фахового додаткового вступного випробування

Фахове додаткове вступне випробування проводиться у формі тестування. Для проведення тестування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до тестування ухвалюється рішенням фахової атестаційної комісії, про що складається відповідний протокол, який передається до приймальної комісії.

Для проведення тестування фаховою атестаційною комісією попередньо готуються переліки питань відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на Web-сайті СНУ ім. В.Даля (<http://www.snu.edu.ua>) та інформаційних стендах економіки і управління.

Фахове вступне випробування проводиться у строки передбачені Умовами прийому до СНУ ім. В.Даля.

На тестування вступник з'являється з паспортом. Вступник одержує "Лист тестового завдання", який містить 17 питань з варіантами відповіді, за дисциплінами, зазначеними у програмі фахових випробувань, і відповідає на них впродовж 30 хвилин. Користуватися при підготовці друкованими або електронними інформаційними засобами забороняється.

Результати тестування оцінюються за 12-бальною шкалою за правилами вказаними в розділі "Критерії оцінювання" даної пояснювальної записки і відмічаються у "Листу тестового завдання". Рівень знань вступника за результатами тестування заноситься також до відомості і підтверджується підписами трьох членів комісії. Відомість оформляється одночасно з "Листом тестового завдання" вступника і передається до приймальної комісії.

Заяву про апеляцію вступник може подати в день оголошення результатів до 17.00 години.

Завідуюча кафедри менеджменту
та економічної безпеки

_____ проф. Козаченко Г.В.

Завідуюча кафедри менеджменту ЗЕД

_____ проф. Воронкова А.Е.

Голова фахової атестаційної
комісії

_____ доц. Галгаш Р.А.